

S E S J E I K O N F E R E N C J E

MIĘDZYKRAJOWE SEMINARIUM ARCHEOLOGII SŁOWIAŃSKIEJ W KRAKOWIE W 1957 R.

W dniach 15—17 maja 1957 r. odbyło się w Krakowie Międzynarodowe Seminarium Archeologii Słowiańskiej. W obradach uczestniczyli najwybitniejsi znawcy zagadnień archeologii Słowiańszczyzny: dr S. Stanczew (Bułgaria), dyr. dr J. Poulik i doc. dr Z. Vaňa (Czechosłowacja), prof. dr J. Korošec, doc. dr J. Kovacevic i doc. dr Z. Vinski (Jugosławia), prof. dr P. Grimm i prof. dr W. Unverzagt (NRD), prof. dr Gh Stephan (Rumunia), prof. dr L. Gerewich (Węgry), prof. dr B. A. Rybakow i kand. nauk J. W. Kucharenko (ZSRR) oraz prof. dr W. Antoniewicz, prof. dr W. Hensel, prof. dr R. Jamka, doc. dr W. Kóčka, prof. dr J. Kostrzewski, prof. dr T. Lewicki, prof. dr K. Majewski, doc. dr J. Pazdur, prof. dr Z. Rajewski, doc. dr K. Żurowski (Polska). Organizatorem Seminarium był Instytut Historii Kultury Materialnej Polskiej Akademii Nauk.

Otwierając obrady prof. dr W. Hensel, dyrektor IHKM PAN, przypomniał tradycje współpracy archeologów Słowiańszczyzny i wyraził nadzieję, że Seminarium przyczyni się do ich umocnienia, jak i do przedsięwzięcia dalszych wspólnych prac badawczych w dziedzinie archeologii słowiańskiej.

Wygłoszono i przedyskutowano kilka referatów omawiających przedsiębrane w reprezentowanych na Seminarium krajach prace badawcze, lub też szersze problemy z dziedziny archeologii Słowiańszczyzny, a także zagadnienia perspektyw dalszej współpracy naukowej.

Obrady otworzył referat prof. Rybakowa pt. *Corpus źródeł archeologicznych ZSRR*. W referacie omówił autor prowadzone w ZSRR prace nad ujęciem w jednolity system publikacji źródeł archeologicznych. Zakłada on opracowanie całości źródeł z terenu ZSRR w układzie chronologicznym i terytorialnym przy pomocy zespołowych prac wszystkich radzieckich archeologów. Autor przedstawił schemat układu „Corpusu“ oraz plany i kolejność prac, a także zestawienie zagadnień wchodzących w jego skład. Mieści się tu również opracowanie źródeł archeologii słowiańskiej. Próbne zeszyty „Corpusu“ znajdują się już w opracowaniu.

W drugim dniu seminarium prof. dr J. Poulik wygłosił referat pt. *Ceramika typu praskiego w Czechosłowacji*. Omówił w nim rozwój poglądów na zagadnienie wczesnej ceramiki słowiańskiej w Czechosłowacji oraz wyniki własnych długoletnich badań nad tym zagadnieniem. Autor stwierdził między innymi genetyczny związek ceramiki „typu praskiego“ ze słowiańską ceramiką toczoną na kole, zdobioną linią falistą, o wywiniętym brzegu. Związek ten wyraża się, wg autora referatu, w postępie technicznym tej ostatniej, co potwierdzają też inne znaleziska towarzyszące obu typom ceramiki. Autor wiąże ceramikę „typu praskiego“ ze słowiańską kulturą w. V do VII na terenie Czechosłowacji.

Trzeci z kolei referat, pt. *Przyczynek do poznania historii Dobrudży w X—XII w.*, wygłosił prof. dr Stephan. Autor referatu przedstawił wyniki badań nad zasiedleniem i stosunkami społeczno-ekonomicznymi oraz politycznymi Dobrudży w wiekach X—XII. Dotychczasowe badania archeologiczne rozszerzyły wydatnie bazę źródłową do poznania tego okresu, opierającą się uprzednio prawie wyłącznie na opracowaniach źródeł pisanych. Badania te pozwoliły na wyróżnienie trzech grup osadniczych na terenie Dobrudży. Uzyskano też materiały poszerzające zakres wiedzy o problemie okupacji bizantyjskiej, dzięki wynikom badania twierdz i grodów bizantyjskich.

Trzeci dzień obrad zapoczątkował referat doc. dr Stanczewa pt. *Kilka problemów dotyczących wczesnego średniowiecza w północno-wschodniej Bułgarii*. W referacie przedstawił autor badania nad kolebką narodowości i państwa bułgarskiego, którą stała się północno-wschodnia Bułgaria, oraz rolę, jaką odegrał element słowiański na południe od Dunaju w końcu VI i na początku VII w. Referując wyniki badań wykopaliskowych, autor zatrzymał się dłużej nad problemem najstarszej (VII—VIII) ceramiki słowiańskiej z terenu Bułgarii, stwierdzając również, że ostatnie badania rzuciły też nowe światło na problem przesunięć ludności słowiańskiej do północno-wschodniej Bułgarii i zagadnienie powstania miast o kulturze słowiańskiej, jakim w IX i na początku X w. był Preslav. W ostatnim dniu obrad prof. dr W. Hensel przedstawił referat pt. *Projekt organizacji międzynarodowych seminariów archeologicznych*. Referent w związku z nieobecnością akad. J. Böhma poruszył też sprawę organizacji stałej instytucji w postaci Międzynarodowej Unii Archeologii Słowiańskiej, która by organizowała międzynarodowe kongresy archeologii słowiańskiej co 4 lata, a także zajęła się organizacją seminariów. Unia ta współpracowałaby z Międzynarodową Unią Nauk Pre- i Protohistorycznych i organizowała kongresy w innych latach aniżeli te, w których odbywać się będą kongresy nauk pre- i protohistorycznych. Seminaria natomiast miałyby charakter roboczych zebrań grupy specjalistów, a założeniem ich byłoby możliwie najbardziej wszechstronne i wnikliwe przedyskutowanie omawianego problemu.

Po wszechstronnym przedyskutowaniu referatu zebrani postanowili wystąpić do akademii państw założycieli o zaaprobowanie wniosku o powołaniu Unii; do państw założycieli należą: Bułgaria, Czechosłowacja, Jugosławia, NRD, Polska, Rumunia, Węgry i ZSRR. Uzgodniono też terminy kongresów, przewidując, że pierwszy odbędzie się w r. 1961 prawdopodobnie w Moskwie, a następny, poświęcony problematyce początków państwa polskiego i jego tysiąclecia, w r. 1965 w Warszawie.

Na posiedzeniu powołano tymczasowy Komitet Wykonawczy Kongresów Archeologii Słowiańskiej z przewodniczącym prof. B. Rybakowem, którego członkami zostali: z ramienia Bułgarii — ak. Miatev, Czechosłowacji — ak. Böhm, Jugosławii — prof. Korošec, NRD — prof. Unverzagt, Polski — prof. Hensel, Rumunii — prof. Stephan, Węgier — prof. Gerevich, ZSRR — prof. Rybakow. Zadaniem Komitetu będzie przygotowanie statutu i szczegółów związanych z nowo powołaną unią. W końcowym przemówieniu prof. Hensel podsumował wyniki i osiągnięcia obrad, a następnie zamknął I Międzynarodowe Seminarium Archeologii Słowiańskiej.

W okresie trwania Seminarium goście mieli możliwość zapoznać się ze zbiorami Krakowskiego Muzeum Archeologicznego, które zorganizowało pokaz najstarszej ceramiki słowiańskiej z terenu Małopolski, zwiedzali zabytki Krakowa oraz podejmowani byli przez gospodarzy.

Jan Gromnicki